

<http://www.hembygd.se/stockholm/arkeologi>

Spadbladet 2, 2013

Arkeologisektionen vid Stockholms läns hembygdsförbund

Sållning av stenåldersfynd vid Korsnäs

Arkeologisektionen bjuder in till sållning i Korsnäs söndagen den 9 juni.

Varje år sedan 2006 har vi sållat i schakthögarna från den förstörda delen av den groppkeramiska boplatsen vid Korsnäs i Grödinge. Totalt har vi hittills funnit 150 kg keramik och nästan 800 artefakter. Det intressantaste med Korsnäs är den stora mängden obrända ben. De ben vi hittar lämnas till osteologerna på Stockholms universitet som använder dem både i undervisningen och i olika forskningsprojekt. Övriga fynd har ställts ut i olika lokala utställningar i Grödinge. Nu bjuder vi in medlemmar i arkeologisektionen till en sållning söndagen den 9 juni kl 10–15. Deltagarantalet är begränsat till 10 st. Blir det stort intresse kommer vi att göra en ny sållning senare i sommar.

Anmälan görs till Sven-Gunnar Broström på tel 070-9423614 eller E-post botark@swipnet.se, senast den 5 juni. Åker ni bil skall ni åka till Korsnäs gård beläget mellan Vårsta och Grödinge kyrka. Ni kan även åka tåg till Tumba pendeltågsstation och ringa Sven-Gunnar om skjuts därifrån 9:45. Det går även en buss nr 727 men den går först kl 11:00 från Tumba så då kommer ni en timme för sent.

Yngre Järnålder i Stockholms län ***– aktuell forskning***

Nu finns boken från vårt seminarium i höstas på Stockholms läns museum. Boken kan ni köpa för 100:-, med porto blir priset 136:- vilket ni kan sätta in på vårt plusgiro 497 36 80-4 (Stockholms läns hembygdsförbunds arkeologisektion). Förutom namn, ange gärna adressen eftersom vi inte säkert har er senaste postadress. Var du med på seminariet och inte har fått ett erbjudande om att få köpa boken? Hör av dig till kassör Jan Owe, så får du köpa boken till ett rabatterat pris.

Från årsmötet

Till arkeologisektionens årsmöte i hembygdsförbundets bibliotek den 13 mars kom ett 20-tal

medlemmar. Årsavgiften för 2014 blir oförändrad, dvs 100 kronor. Bland valen ska

noteras att ny ordförande i sektionen är Gunilla Hammarsjö, ny ledamot Inger Karlsson och ny suppleant Nils Ringstedt (sektionens tidigare ordförande vilken välförtjänt avtackades).

Gunilla gick på mötet igenom föreningens verksamhetsmål. Förslag och diskussioner följde, bl.a. om skyltning och vård av fornminnen och om hur runstensfadderverksamheten är organiserad.

Frivilligarbetet i sektionen, liksom i hembygdsarbete generellt, är omfattande. Gunilla informerade bl.a. om att Sveriges hembygdsförbund har till länsförbunden framställt önskemål om att allt frivilligt arbete i hembygdsföreningarna ska

redovisas tidsmässigt, allt i syfte för att länsförbunden och föreningarna ska kunna påverka kommunerna och dess politiker samt att Sveriges hembygdsförbund ska kunna agera på riksplanet. Länsförbundet har ännu inte beslutat hur man ska gå tillväga avseende förbundets arbetsgrupper och sektioner. Länsförbundet återkommer när beslut fattats om vilka månader som ska tidrapporteras.

Efter avslutat årsmöte berättade Sven-Gunnar Broström och Kenneth Ihrestam om nyfunna hållristningar ledsagat av ett vackert bildspel.

På Historiska museet

Familjevisningar i maj på lördagar och söndagar (kl 12–14.30):

För de som vill forska, leka och upptäcka finns ett uppdrag: Gör en arkeologisk undersökning i Arkeoteket. Vidare kan man lyssna på sagor i Yggdrasil (i Vikingautställningen), titta på multimediaföreställningen *Guldet på Gnitaheden*. Och så kan man leka historiedetektiv – gå på jakt i Birkafläcken Disas värld.

Varje fredag är det fri entré på museet som då har öppet 11–17.

Den 31 maj eller den 14 juni kan man träffa museets konservator Ulrik Skans ute i utställningarna (kl 13–14:30). Han jobbar med översyn av föremålen och svarar gärna frågor, fråga i entrén var han håller hus.

Ny litteratur

Länsstyrelsen publicerade i början av förra året en rapport: *Arkeologiskt program för Stockholms län*. I rapporten, skriven av Michael Olausson, vill Länsstyrelsen formulera och tydliggöra myndighetens utgångspunkter och grundläggande ställningstaganden kring uppdragsarkeologin i länet. I rapporten görs bl.a. en utvärdering av sju fornlämningskategorier/teman inklusive reflektioner om framtida arkeologiska uppgifter. Här kan rapporten laddas ner:

<http://www.lansstyrelsen.se/stockholm/Sv/publikationer/2012/Pages/arkeologiskt-program-for-stockholms-lan.aspx>

Den 15 mars disputerade Joakim Wehlin vid Göteborgs universitet på en avhandling om skepps-sättningarna från bronsåldern i Östersjöområdet. Avhandlingen visar att stenskeppen är byggda av maritima inriktade grupper av människor. Grupperna ingick i ett nätverk som sträckte sig över stora delar av norra Europa och upprätthölls genom sitt beroende av metallen. Wehlin konstaterar att det sällan är hela människor som är begravda i skeppet, han visar vidare att det finns detaljer på skeppssättningarna som indikerar att de byggts för att återge riktiga skepp. Därmed kan de användas för att förstå bronsålderns skeppsbyggarteknik. Avhandlingen har titeln *Östersjöns skeppssättningar. Monument och mötesplatser under yngre bronsålder*.

Mer information: <http://news.cision.com/se/goteborgs-universitet/r/stenskepp-vittnar-om-langvaga-resor-och-ett-maritima-natverk-i-ostersjon-for-3-000-ar-sedan.c9383157>

Länk till avhandlingen: <http://hdl.handle.net/2077/31901>

EN FORSKNINGSGRÄVNING VID BROBY BRO I TÄBY

Utgrävningar pågår just nu vid Broby bro i Täby socken. Det är länsmuseum och Stockholms universitet som håller i en forskningsgrävning och grävningarna pågår under större delen av maj och visningar sker varje vardag kl 14 t.o.m. den 23 maj. Tre anläggningar grävs ut. Brända ben, keramik, skärvig sten, ett antal stolphål och ett troligt runstensfundament tillhör det som hittills (13 maj) har påträffats. Liksom förra året kan man följa årets grävningar i Tåbys Fornminnesnytt, mejla gärna e-postadressen till Leif Grönwall, leif@gronwall.transit.se.

RUNSTENSFYND VID BOGESUNDS SLOTT

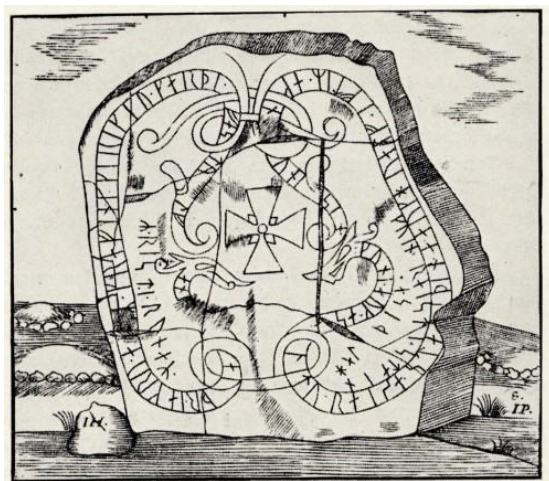
En del av den sedan slutet av 1600-talet försvunna runstenen U 170 från Bogesund i Östra Ryds socken hittades av Torun Zachrisson måndagen den 22 april. Torun var på exkursion med sina studenter från Stockholms universitet, och var vid gravfältet, Raä 6, i Östra Ryds socken strax sydost om Bogesunds slott vid vägen ner mot Bogesunds brygga. Solen låg rätt och Torun fick strax innan de skulle lämna gravfältet plötsligt syn på några av runorna. Roten till runstenen var återfunnen, bara ett par decimeter stack upp. Länsstyrelsen gav tillstånd till utgrävning för att få fram mer av stenen och på onsdagen grävdes resten av roten fram, se figurer. Stenen står på sin ursprungliga plats. Uppgifter från 1800-talet anger att resten av runstenen kan ha murats in i sjöbryggan, eller i "en brygghusmur". Eftersökningar i omgivningarna kanske med tur kan ge fynd av ytterligare pusselbitar till stenen.

På den del av runstenen som är bevarad kan man läsa ...-a läto resa s-... ... dog på Ekerö. H-... ... stenhäll.

Hela inskriften lyder, enligt de äldre uppteckningarna: *Gunne och Åsa läto resa denna sten och valv efter Önd, sin son. Han dog på Ekerö. Han är begraven på kyrkogården. Fastulv ristade runorna. Gunne reste denna stenhäll.*

Runföljden **akru** är det äldsta belägget på ortnamnet Ekerö och det är intressant att notera att sonen blev begraven på kyrkogården, medan runstenen restes på gravfältet.

Källa och läs mer: <http://www.k-blogg.se/2013/04/26/runfynd-bland-blasipporna/>

Träsnitt i Bautil efter Peringskiölds teckning.

Den återfunna roten av runstenen, foto J. Owe.

ARKEOLOGIDAGEN 2013

Söndagen den 25 augusti är det dags för årets arkeologidag. I skrivande stund är inga evenemang anmälda, de kommer att läggas ut under juni. Följ då informationen på webbsidan <http://www.raa.se/aktuellt/vara-evenemang/arkeologidagen>

RUNRIKETS DAG

Lördagen den 25 maj är det Runrikets dag i Vallentuna och Täby med aktiviteter och visningar hela dagen. T.ex. en busstur från Jarlabankes bro kl 9 (föranmälan krävs, mail: maria.soderlund@taby.se, tel: 08-5555 9085), aktiviteter vid Jarlabankes bro 11–16, visning av gravfältet vid Broby bro kl 14, aktiviteter vid Arkils Tingstad kl 11–16 m.m. Läs mer: www.runriket.se

VILKA LAVAR TRIVS PÅ RUNSTENAR?

Den 15 juni berättar naturvårdsbiologen och biogeovetaren Dan Andersson om lavar och mossor som frodas på runstenar och berg i allmänhet. Täby hembygdsförenings fornminnessektion arrangerar. Samling vid Fällbro kl 12. Ring Gunilla Hammarsjö, 070-453 98 85, om du har några frågor. Läs mer: <http://www.hembygd.se/aktivitet/id/8163>

HÄLLRISTNING I ÅKERS SOCKEN

Sven-Gunnar Broström meddelar att han och Kenneth Ihrestam dokumenterade en nyupptäckt hållristning vid månadsskiftet. De fann ristningen på ett stenblock för ett år sedan i Åkers socken, Södermanland (strax väster om Mariefred). Ristningen innehåller ett skepp, ett par fragment och tre skålgropar. Från Åkers socken känner man ett 70-tal hållristningar – främst skålgropsförekomster.

Styrelsen i Arkeologisektionen inom Stockholms läns hembygdsförbund från årsmötet 2013

Broström, Sven-Gunnar 08-530 371 08 070-942 36 14	Fältvägen 11 147 41 Tumba botark@swipnet.se	ledamot
Hammarsjö, Gunilla 08-540 622 56 070-453 98 85	Hangarvägen 3, 5 tr 183 66 Täby gunilla@hwebb.se	ordförande
Karlsson, Inger 08 21 15 20 070-773 72 22	Baggensgatan 23 111 31 Stockholm inger.karlsson5@comhem.se	ledamot
Lindström, Curt 08-89 77 20 070-369 70 86	Bärnstensvägen 3 175 68 Järfälla curtan.897720@telia.com	suppleant
Owe, Jan 08-38 71 39 0730-894 884	Gamlebo Ginstvägen 38 197 34 Bro jan.owe@bredband.net	kassör o redaktör
Persson, Bosse 0176-26 20 25 070-656 62 37	Mora Byväg 30 760 10 Bergshamra perssonbov@hotmail.com	ledamot webbansvarig
Ringstedt, Nils 08-80 12 50 070-608 41 07	Författarvägen 5 167 71 Bromma nils.ringstedt@globalnet.net	suppleant
Öberg, Mimmi 073-159 75 30	Lillängsgården Beatelund 134 61 Ingarö mimmi_oberg@hotmail.com	sekreterare

Du blir medlem genom att sätta in 100 kronor på Stockholms läns hembygdsförbunds arkeologisektions plusgiro 497 36 80-4. Glöm inte att anmäla namn och adress. Sektionens hemsida: <http://www.hembygd.se/arkeologisektion>

Du kan prenumerera på LEDUNGEN, tidskriften för kultur och miljö i Stockholms län som ges ut av Stockholms läns hembygdsförbund. Sätt in 130:-/år på plusgiro 58 83 56-6 (studentpris 80:-). Tidskriften utkommer med 4 nummer per år.